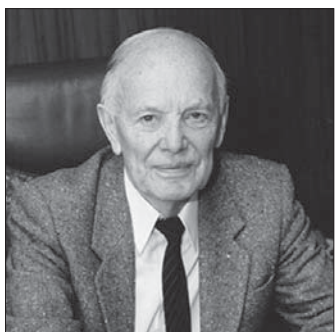

МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗИУМ «ПАТОНІВСЬКІ НАУКОВІ ТРАДИЦІЇ В СВІТЛІ НОВИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНІЙ НАУЦІ»

Б.Е. Патон (1918—2020)

30 листопада 2021 р. в Києві відбувся міжнародний симпозиум «Патонівські наукові традиції в світлі нових викликів сучасній науці», присвячений 103-й річниці від дня народження Б.Є. Патона — всесвітньо відомого вченого, геніальної особистості, багаторічного президента НАН України та просто чуйної і душевної людини. Симпозиум продовжив традицію регулярного проведення міжнародних форумів із широкого кола актуальних проблем сучасної науки за підтримки ЮНЕСКО та Міжнародної асоціації академій наук (МААН), започатковану особисто Борисом Євгеновичем ще в далекому 2001 році. Він зазвичай очолював програмні комітети цих симпозиумів, оголошував привітання учасникам, виступав з науковими доповідями, проводив сесії Ради МААН, брав участь у дискусіях.

Для участі в цих симпозиумах, які проводились раз на два роки в Києві, запрошувались науковці та організатори науки з країн Європи, Азії, Америки. Організаційно-методичний супровід цих заходів традиційно здійснює Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, і вони стали своєрідною візитівкою київської школи наукознавства й зручним майданчиком для обговорення проблем управління наукою та інноваційним розвитком, обміну новими науковими результатами та ідеями, зустрічей колег і друзів. Гості з інших країн відвідували наукові установи НАН України, налагоджували контакти для співпраці. Тож ці міжнародні симпозиуми (їх наші колеги зазвичай називають київськими) набули досить широкої популярності, організатори постійно отримують позитивні відгуки з проханням їх продовження у майбутньому.

Цьогорічний симпозиум, присвячений пам'яті великого вченого, видатного організатора науки Б.Є. Патона, через пандемію коронавірусу проводився в дистанційному режимі і тому був позбавлений багатьох традицій-

Виступ президента НАН України А.Г. Загороднього

Керівник МААН В.Г. Гусаков

них принад, що їх мало проведення київських міжнародних симпозиумів, які відбувались починаючи з 2001 р. Це не могло не викликати певну тривогу — чи вдасться хоча б наблизитись до тієї атмосфери творчого спілкування науковців, яка супроводжувала такі симпозиуми колись?

Відкрив симпозиум президент НАН України *А.Г. Загородній*, який у вступному слові зазначив, що наукова діяльність Б.Є. Патона, враховуючи її тривалість та багатогранність, не має аналогів за всю історію вітчизняної й світової науки. Завдяки авторитету, творчим зусиллям і лідерським якостям Бориса Євгеновича Патона Національна академія наук України й досі посідає провідні позиції у світі в ряді найважливіших напрямів: у математиці, інформатиці, фізиці, матеріалознавстві та деяких інших.

З привітанням до учасників симпозиуму виступив керівник МААН *В.Г. Гусаков*, який зазначив, що Б.Є. Патон був ініціатором створення МААН та її незмінним президентом до 2017 р. Б.Є. Патон приділяв велику увагу розвитку науки в академіях наук, які входять до МААН, мав неперевершений талант вести за собою колективи вчених, захоплювати їх невичерпним ентузіазмом, створювати сприятливі для творчості умови.

Особливістю цього річного наукового форуму стало те, що майже всі доповідачі, незалежно від теми виступу, доповнювали свої наукові твердження спогадами про особисте спілкування з Борисом Євгеновичем, згадували про його ставлення до проблем, про які йшлося в їхніх доповідях. Навіть у режимі віртуального спілкування це створило своєрідну атмосферу взаєморозуміння і солідарності в повазі до цієї унікальної особистості не на кшталт поклоніння генієві, а як до людини, яка ще зовсім недавно спілкувалась з цими людьми, жартувала і сміялась разом із ними поряд зі здійсненням своєї дуже важливої й нелегкої місії.

Це було характерно не тільки для українських вчених, а й для представників академій наук ряду пострадянських країн, членів МААН, які брали участь у пленарному засіданні. Так, своїми спогадами про спілкування з Б.Є. Патонем поділився *П.О. Вітязь*, заступник керівника МААН (Білорусь), про багаторічну співпрацю з ним у рамках МААН розповіли президент Національної академії наук Республіки Казахстан *М.Ж. Журінов* і президент

Перший віцепрезидент НАНУ В.П. Горбулін

Президент НАН Республіки Казахстан
М. Журинов

Президент НАН Грузії Г. Квесітадзе

Президент НАН Киргизької Республіки
М. Джуматаєв

Національної академії наук Грузії *Г.І. Квесітадзе*. Президент національної академії наук Киргизької республіки *М.С. Джуматаєв* розповів про пам'ятне для нього відвідання Б.Є. Патонам киргизької академії.

Великий інтерес учасників викликали також виступи президентів національних галузевих академій України — *В.Г. Кременя*, президента Національної академії педагогічних наук, *В.І. Цимбалюка*, президента Національної академії медичних наук України, *Я.М. Гадзала*, президента Національної академії аграрних наук України.

Загалом на пленарному засіданні виступили 20 учасників симпозиуму, серед яких перший віцепрезидент НАН України *В.П. Горбулін*, чия доповідь мала досить виразну назву «Триада Корольов — Янгель — Патон в основі історії та сучасності вітчизняного ракетобудування». Віцепрезидент НАН України *В.Л. Богданов* розповів, як у новій концепції розвитку НАН України втілюються ідеї Б.Є. Патона та передбачаються відповіді на виклики сучасності. Член Президії НАНУ, керівник Благодійного фонду імені Бориса Патона *А.Г. Наумовець* присвятив свою доповідь інноваційному розвитку як ключовому моменту науково-технічної політики Б.Є. Патона.

Директор ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАНУ» *Б.А. Малицький* у своїй доповіді зупинився на тому, як патонівські наукові традиції допомагають знайти адекватну відповідь на нові виклики, що постають перед сучасною наукою. *І.В. Кривцун*, директор Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України, та заступник директора цього інституту *Л.М. Лобанов* розповіли, як випро-

бовувалась і відпрацьовувалась патонівська стратегія в їхньому інституті. Директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України *Я.С. Яцків* виступив із доповіддю «Космічні та зоряні шляхи Б.Є. Патона».

Льотчик-космонавт *Ю.М. Батурін* познайомив учасників симпозіуму з маловідомими документами і фактами, які свідчать, що Б.Є. Патон був першим організатором групи цивільних космонавтів у СРСР.

Загальний інтерес викликали також доповіді *О.А. Удода*, завідувача відділу Інституту історії України НАН України, *Г.В. Жука*, директора Інституту газу НАН України, *В.Ф. Зінченка*, завідувача відділу хімії функціональних неорганічних матеріалів Фізико-хімічного інституту ім. О.В. Богатського НАН України, *А.Г. Нікітіна*, виконувача обов'язків академіка-секретаря відділення математики, *А.І. Ніколаєнка*, народного депутата Верховної Ради України, та інших.

Іноземними учасниками симпозіуму були *Єжі Душінські*, президент Польської Академії наук, *Дірк Боچار*, генеральний секретар Європейської федерації національних інженерних асоціацій (Бельгія), *Зоу Ю*, директор Інституту науково-технологічної стратегії академії науки провінції Цзяньсі (Китай), *Ксионг Вонг*, *Вонг Кволин*, заступники директора цього інституту, *Ю.М. Батурін*, головний науковий співробітник Інституту історії природознавства і техніки ім. С.І. Вавилова РАН, *Маріам Сеїдбейлі*, директор Інституту історії науки НАН Азербайджану, *Амінага Садіхов*, виконавчий директор Інституту систем управління НАН Азербайджану, та інші.